

Sipoon Norrkullalandetin itäosan luontoselvitys 2018

Timo Metsänen
16.11.2018

LUONTOSELVITYS
Metsänen

1 JOHDANTO.....	3
2 ALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS.....	3
3 AINEISTOT, MENETELMÄT, SELVITYKSET JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT. 4	
3.1 Aiemmat tutkimukset ja selvitykset.....	5
3.2 Olemassa olevat muut aineistot.....	6
3.3 Muut tiedot ja aineistot.....	6
3.4 Vuonna 2018 tehty selvitys.....	6
4 KOHTEIDEN ARVOTTAMINEN.....	7
4.1 Kansainvälisesti arvokkaat.....	7
4.2 Valtakunnallisesti arvokkaat.....	7
4.3 Maakunnallisesti arvokkaat.....	8
4.4 Paikallisesti arvokkaat.....	8
4.5. Muut arvokkaat.....	8
5 KOHTEEN KUVAUS JA TULOKSET.....	8
5.1. Kuvaus.....	8
5.3. Arvokkaat luontokohteet.....	19
5.3.1 Lakikohteet.....	19
5.3.2 METSO-kohteet.....	20
5.3.3. Muut arvokkaat.....	20
5.4. Potentiaalinen lajisto ja kohteet.....	22
6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET.....	24
6.1. Johtopäätökset.....	24
6.2. Suositukset jatkoselvityksistä.....	24
6.3. Suositukset maankäyttöön.....	25
LIITTEET.....	26

1 JOHDANTO

Arkkitehtitoimisto Juhani Aalto Oy ja Sipoon kunta tilasi kesällä 2018 Luontoselvitys Metsäseltä Norrkullalandetin itäosan luontoselvityksen jonka tavoitteena oli tuottaa alueilta maankäytönsuunnittelua varten riittävät luontotiedot ja arviot mahdollisista jatkoselvitystarpeista. Työ käsitti olemassa olevien luontotietoaineistojen hankkimisen ja tulkinnan, niin sanottujen lakikohteiden ja arvokkaiden luontotyyppien selvittämisen sekä luontodirektiivin IV a) liitteessä mainittujen alueille potentiaalisten lajien esiintymisen ja soveliaan elinympäristön arvioinnin. Maastotyöt alueilla tehtiin elokuussa. Luontoselvityksen maastotöistä ja raportoinnista vastasi Timo Metsänen. Metsänen on koulutukseltaan ympäristösuunnittelija (AMK) ja luontokartoittaja (eat). Syventävän eliöryhmä tentin hän suoritti linnuista sekä nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet ja kalat -kokonaisuudesta. Metsänen toimii luontokartoitusalueella itsenäisenä yrittäjänä ja omaa lähes kahdenkymmenen vuoden kokemuksen erilaisten luontokartoitusten laatimisesta.

2 ALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS

Sipoo sijaitsee Uudellamaalla Helsingin ja Porvoon välissä, entisen Itä-Uudenmaan länsiosassa, eteläboreaalaisella kasvillisuusvyöhykkeellä. Norrkullalandetin saari sijaitsee reilut kaksi kilometriä Kallkirannasta (Kalkstrand) lounaaseen. Selvitysalue sijoittuu saaren itäosaan ja on pääasiassa metsäinen ja kallioinen. Lisäksi alueella on majoitustoimintaan liittyviä rakennuksia, lintutorni, virkistystoimintaan liittyviä rakenteita, muun muassa grillipaikka. Mukana selvitysalueessa oli myös pieni osa-alue Träsket -järven rannalta saaren keskiosasta.

Alla on esitetty selvitysalueen yleispiirteinen sijainti yleiskartalla ja selvitysalue peruskarttapohjalla (Kuva 1.). Selvitysalueen pinta-ala on reilut 50 hehtaaria.

(1997/2005), vesilain (2 luvun 11§:n mukaisten kohteiden sekä 3 luvun 2 § kohdan 8 kohteiden), metsälain erityisen tärkeiden elinympäristöjen sekä muiden mahdollisesti arvokkaiden luontotyyppien (avainbiotoopit) kartoitus

- Olemassa olevan luontotiedon kokoaminen aiemmista selvityksistä tai muista julkisista lähteistä
- Luonnonsuojelulain 47 §:n mukaiset Euroopan Yhteisön luontodirektiivin IV(a) eläinlajien selvästi havaittavien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen sekä muiden luonnonvaraisille eläimille ja kasveille tärkeiden alueiden kartoitukset *
- muiden luontokohteiden kartoitus, joihin kaavalla saattaa olla vaikutuksia
- suositusten antaminen luontoarvoiltaan rakentamiseen soveltuvista alueista sekä luontoarvoiltaan rakentamisen ulkopuolelle jätettävistä alueista

**tilausajankohdasta johtuen, IV a) liitteen lajien (esim. lepakot) osalta arvioitiin ainoastaan niiden esiintymispotentiaalia soveltuvan elinympäristön perusteella ja annettiin suosituksia jatkoselvitystarpeista.*

3.1 Aiemmat tutkimukset ja selvitykset

Olemassa olevia luontotietoja ja niihin liittyviä aineistoja etsittiin maakunta- ja yleiskaavoituksen aineistoista. Sipoosta ja selvitysalueelta oli käytettävissä seuraavat keskeisimmät selvitykset, raportit ja/tai niihin liittyvät aineistot:

- Sipoon lepakkokartoitus (Siivonen & Wermundsen, 2006)
- Saariston ja rannikon osayleiskaava luontoarvot yhteenveto (Kärkkäinen, 2008)
- Ekologinen verkosto Itä-Uudenmaan alueella (Väre, 2002)
- Sipoon saariston ja rannikon osayleiskaavan luontoselvitys 2003 (Nironen, Heinonen & Routasuo, 2004)

3.2 Olemassa olevat muut aineistot

Julkaisuiden ja raporttien lisäksi aluetta koskevia muita työssä käyttökelpoisia (paikkatieto)aineistoja pyrittiin hankkimaan eri organisaatioilta. Hankittuja tai tarkastettuja aineistoja olivat:

Suomen ympäristökeskus (SYKE)

- Luonnonsuojelualueet (yksityiset ja valtion)
- Natura 2000 -alueet
- Pohjavesialueet
- Koskiensuojelulla suojellut vesistöt
- Luonnonsuojeluohjelma-alueet
- Soidensuojelun täydennysehdotus

LUOMUS

- Laji.fi portaali.

Sipoon kunta

- Kunnan luontotiedot

Metsänhoitoyhdistys Metsäreviiri

- Metsälain 10§:n METE-kohteet
- Metsäkuviotiedot

BirdLife Suomi

- Kansainvälisesti tärkeiden lintualueiden rajaukset (IBA-alueet)
- Kansallisesti tärkeiden lintualueiden rajaukset (FINIBA-alueet)

Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys – Tringa ry

- Maakunnallisesti arvokkaiden lintualueiden (MAALI) raportti

3.3 Muut tiedot ja aineistot

Muinaismuistorekisterissä alueelta ei ollut tietoja.

3.4 Vuonna 2018 tehty selvitys

Maastoinventoinnit alueella suoritettiin maastokaudella 2018 elokuussa, jolloin oli mahdollista tunnistaa ja löytää luontoarvoja ilmentävää (kasvi)lajistoa mahdollisten arvokkaiden luontokohteiden tunnistamiseksi

ja rajaamiseksi. Kohteilla otettiin valokuvia ja rajattiin huomionarvoiset alueet kartoille hyödyntäen QField -paikkatieto-ohjelmaa.

Lisäksi arvioitiin alueen soveltuvuutta Luontodirektiivin IV a) liitteen lajeille.

Maastoinventointiin käytettiin alueella aikaa noin 6 tuntia. Inventointi suoritettiin 20.8.2018.

4 KOHTEIDEN ARVOTTAMINEN

Kohteiden arvottamisessa on käytetty Södermanin ([2003](#)) luokittelua.

4.1 Kansainvälisesti arvokkaat

- *Natura-alueet (SAC ja SPA, myös ehdotetut SCI)*
- *Kansainvälisesti merkittävät kosteikot ja lintualueet, ns. IBA-alueet*
- *Ramsar-alueet*

4.2 Valtakunnallisesti arvokkaat

- *Kansallispuistot*
- *Luonnonpuistot*
- *Soidensuojelualueet*
- *Lehtojensuojelualueet*
- *Muut valtakunnallisesti arvokkaat luonnonsuojelualueet*
- *Erämaa-alueet*
- *Koskiensuojelulain mukaiset vesistöt*
- *Valtakunnallisten suojeluohjelmien kohteet*
 - *kansallis- ja luonnonpuistojen kehittämisohjelma*
 - *soidensuojelun perusohjelma*
 - *lintuvesien suojeluohjelma*
 - *valtakunnallinen harjajensuojeluohjelma*
 - *lehtojensuojeluohjelma*
 - *rantojensuojeluohjelma*
 - *vanhojen metsien suojeluohjelma*
- *Valtakunnallisten suojeluohjelmien kriteerit täyttävät kohteet (vaikka kohteet eivät kuulu ohjelmiin)*
- *Kansallisesti merkittävät kosteikot ja lintualueet, ns. FINIBA-alueet*

- *Kohteet, joilla on luonnonsuojelulain luontotyyppejä*
- *Äärimmäisen ja erittäin uhanalaisten ja vaarantuneiden lajien esiintymispaikat*
- *Eriyisesti suojeltavien lajien esiintymispaikat*
- *Kohteet, joilla on vesilain luontotyyppejä*

4.3 Maakunnallisesti arvokkaat

- *Valtakunnallisissa suojeluohjelmissa maakunnallisesti arvokkaiksi luokitellut kohteet*
- *Maakuntakaavojen suojelualuevaraukset*
- *Maakunnallisesti uhanalaisten lajien esiintymispaikat*
- *Maakunnallisesti / seudulliset merkittävät muut luontokohteet*

4.4 Paikallisesti arvokkaat

- *Kohteet, joilla on metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä*
- *Yleis- ja asemakaavojen suojelualuevaraukset*
- *Paikallisesti uhanalaisten tai harvinaisten lajien esiintymispaikat*
- *Muut paikallisesti harvinaiset ja edustavat kohteet*

4.5. Muut arvokkaat

Kohteet, jotka eivät ole yllä mainituissa luokissa, mutta jotka ovat luonnon monimuotoisuuden säilymisen kannalta tärkeitä, esimerkiksi suuret, yhtenäiset, tavanomaisen luonnon alueet ja ekologiset käytävät tai uhanalaisten lajien kannalta tärkeät korvaavat paahdeympäristöt (mm. hiekkakuopat, tie- ja rataleikkaukset)

5 KOHTEEN KUVAUS JA TULOKSET

5.1. Kuvaus

Norrkullalandetin saari sijaitsee reilut kaksi kilometriä Kallkirannasta (Kalkstrand) lounaaseen. Selvitysalue sijoittuu saaren itäosaan ja on pääasiassa metsäinen ja kallioinen. Metsät ovat pääasiassa mäntyvaltaisia, mutta rannoilla ja rehevemmissä notkelmissa on myös kuusivaltaisia metsäkuvioita. Puusto on keskimäärin iäkästä. Lisäksi alueella on majoitustoimintaan liittyviä rakennuksia, lintutorni,

virkestystoimintaan liittyviä rakenteita, muun muassa grillipaikka. Mukana selvitysalueessa oli myös pieni osa-alue Träsket -järven rannalta saaren keskiosasta. Träsket on rehevä ja ruovikoiden ympäröimä pieni järvi. Varsinkin alueen pohjoisosa on ahkerassa virkestyskäytössä. Alueen ortoilmakuva esitetään kuvan 2. kartalla.

Kuva 2. Norrkullalandetin selvitysalue ilmakuvapohjalla.

5.2. Kasvillisuus ja luontotyytit

Eteläosa

Alueen eteläosassa on kaksi pientä luotoa ja saarta, metsäinen niemi ja rehevä poukama. Luodot ovat puuttomia ja kasvillisuudeltaan reheviä. Niillä kasvoi muun muassa merirannikkia, pietaryrttiä, meriputkea, rantakukkaa, isosappea ja merihanhikkia. Luodoilla oli merkkejä lintujen oleskelusta ja pesinnoista.

Kuva 3. Toisen luodon rantavallia ja kasvillisuutta.

Saaret ovat puustoisia, mäntyvaltaisia. Osa männyistä on iäkkäitä, yli 150-vuotiaita. Muu kasvillisuus on karua, puolukkaa, kanervaa, katajaa ja muutamia tervaleppiä. Matalilla rannoilla kasvaa paikoin järviruokoa ja merikaislaa. Toisessa saarista oli "grillipaikka" (kuva 4.).

Selvitysalueen eteläisin osa koostuu pienestä niemestä ja rehevästä poukamasta. Niemessä kasvaa pääasiassa kuusia ja mäntyjä ja lahopuuta on runsaasti. Vanhimmat puut lienevät yli 200-vuotiaita. Niemen metsätyypit vaihtelevat mustikka-puolukkatyyppien vuorotellessa ja myös jäkälälaikkuja esiintyi. Lahopuissa on ainakin palokärjen ja pohjantikan ruokailujälkiä (kuva 5.).

Kuva 4. Toisessa saarella on leireilty.

Kuva 5. Niemen lahoppuustoa ja pohjantikan syönnösjälkiä.

Poukamaa reunustaa kapea järviruokokasvusto (kuva 6.), joka kaakkoisosastaan vaihettuu avoluhtaan. Avoluhta jatkuu läpi saaren etelärannalle ja osin selvitysalueen ulkopuolelle (kuva 7.).

Kuva 6. Poukama reunaruovikoineen ja -metsineen.

Kuva 7. Kapea avoluhta jatkuu poukaman perukasta saaren läpi.

Poukaman länsipuolen rantametsä on iäkästä luonnontilaisen kaltaista kuusikkoa (kuva 8.). Rantametsä on noin 20–40 metriin leveä kaistale jonka länsipuolelle jää avohakkuuta ja Ormbergetin kallio. Aivan

selvitysalueen lounaisnurkassa on pienialainen korpilaikku (kuva 9.).

Kuva 8. Rannan kuusikkoa ja polku.

Kuva 9. Korpilaikun mättäitä ja puustoa.

Träsket

Träsketin osa-alue koostuu sen itäosan tervaleppäkorvesta, mustikkatyypin metsästä ja karummasta kalliometsästä sekä järven rannasta. Alueen halkoo myös sähkölinja. Tervaleppäkorpi sijoittuu osin selvitysalueen ulkopuolelle, siinä on havaittavissa vanhaa ojan pohjaa, mutta vesitalous vaikuttaa säilyneen hyvänä. Puusto on hieskoivu- ja tervaleppävaltaista, varsinkin alueen reunoilla kasvaa myös kuusia. Kohteeseen on muodostunut hyvin lahoppuuta. Kasvillisuutta edustavat hiirenporras, metsäälvejuuri, rantaminttu, kurjenjalka, rantakukka, suorvokki sekä korpi- ja okarahkasammal sekä lehväsammalet.

Kuva 10. Tervaleppä- ja hieskoivukorpi.

Osa-alueen keskiosa on pääosin mustikkatyypin metsää, kuusta koivua ja mäntyä. Päävarpuna on mustikka ja -sammalena seinäsammal. Reunaosissa, varsinkin lounaislaidalla kasvaa myös haapaa. Länsiosan kallionalus on rehevämpää, siellä kasvaa myös nuokkuhelmikkää, sanajalkaa, kieloa ja lillukkaa sekä syyläjuurta.

Kalliometsä on mäntyvaltainen. Puusto on iäkästä yli 150-vuotiaista. Metsätyypinä kohde on puolukka- ja jäkälätyypin kangasta (kuva 11.). Träsket on pieni ja rehevä, ruovikoiden reunustama järvi (kuva 12.).

Kuva 11. Träsketin vanhaa kalliometsää

Kuva 12. Näkymä Träsketin eteläpäättyyn, jonka sähkölinja ylittää.

Keskiosa

Keskiosalla käsitetään tässä raportissa, Ormbergetiltä Storsandenin tasalle ulottuvaa aluetta. Osa-alueen rannat ovat pääasiassa rakennettuja ja sisäosat ovat metsäisiä ja kallioisia. Ormbergetin pohjoispuolella on alueen yksi harvoista päätehakkuualoista (kuva 13.).

Kuva 13. Päätehakkuu ja siemenpuut.

Hakkuun pohjoispuolella on kolme rakennusta, pieni avokallio ja räme. Tästä koilliseen on metsää, jossa on iäkkäitä kalliometsiä, paikoin avokallioita ja niiden ympärillä olevia hieman nuorempia 60–100 vuoden ikäisiä enimmäkseen puolukka-kanervatyypin metsiä. Lähempänä rakennuksia oli myös vanha kolopuu (mänty).

Kuva 14. Keskiosan vanhaa kalliometsää.

Pohjoisosa

Pohjoisosa käsittää tässä raportissa loput alueesta Storsandenin tasalta pohjoisiin ilmansuuntiin. Alue on vaihteleva käsittäen rämeen, erityyppisiä metsiä, avokallioita, jyrkänteitä sekä virkistysalueen rakennelmineen.

Eteläosan länsikulmauksessa on luonnontilaisen kaltainen kangaskorpi. Se kasvaa mäntyjä, koivuja ja kuusta. Pohjakasvillisuuteen kuuluu muun muassa lakkaa, mättäillä kasvaa mustikkaa ja puolukkaa. Alueen läpi kulkee vanha jo lähes umpeutunut oja.

Tästä länteen ja pohjoiseen on metsää, jossa on iäkkäitä kalliometsiä, paikoin avokallioita ja niiden ympärillä olevia nuorempia enimmäkseen puolukkatyypin metsiä. Uimarantojen pohjoispuolella on myös mustikkatyypin metsää, jossa kuusi valtapuuna.

Svedjebergenin kalliometsä on pääosin hyvin vanhaa männikköä. Kallion laella on myös pari avokalliota (kuva 15.). Mäen laelle on rakennettu näköala- / lintutorni. Svedjebergenin rantametsä on kuusivaltaisempaa ja noin 100-vuotiaasta.

Kuva 15. Svedjebergenin toinen avokallio tornista kuvattuna.

Virkistysalueen pohjoisranta koostuu korkeahkoista rantakallioista ja iäkkäistä yli 150-vuotiaista kalliometsistä keloineen (kuva 16.).

Kuva 16. Selvitysalueen koillisrannan kalliot.

5.3. Arvokkaat luontokohteet

5.3.1 Lakikohteet

Selvitysalueelta ei ollut pohja-aineistoissa ennakkotietoja lakikohteista. Vesilain mukaisia tiettyjä vesiluontotyyppisiä ei löydetty maastoinventoinnissa. Luonnonsuojelulain 29§ tarkoittamaksi kohteeksi tulkittiin Träsketin osa-alueen tervaleppäkorpi.

Metsälain erityisen tärkeiksi elinympäristöiksi alueelta tunnistettiin ja rajattiin 17 kalliota. Kohteet on esitetty taulukossa 1. ja kuvan 17. kartalla.

Taulukko 1. Selvitysalueen luontokohteet.

Nro	Nimi	Arvoluokka	Ehdotettu kaavamerkintä	Kuvaus
1	Tervaleppäkorpi	Valtakunnallinen	SL, S, luo	LsL: tervaleppäkorpi
2	Kallio	Paikallisesti	MY, luo	MetsäL: kallio
3	Kallio	Paikallisesti	MY, luo	MetsäL: kallio
4	Kallio	Paikallisesti	MY, luo	MetsäL: kallio
5	Kallio	Paikallisesti	MY, luo	MetsäL: kallio
6	Kallio	Paikallisesti	MY, luo	MetsäL: kallio
7	Kallio	Paikallisesti	MY, luo	MetsäL: kallio
8	Kallio	Paikallisesti	MY, luo	MetsäL: kallio
9	Kallio	Paikallisesti	MY, luo	MetsäL: kallio
10	Kallio	Paikallisesti	MY, luo	MetsäL: kallio
11	Kallio	Paikallisesti	MY, luo	MetsäL: kallio
12	Kallio	Paikallisesti	MY, luo	MetsäL: kallio
13	Kallio	Paikallisesti	MY, luo	MetsäL: kallio
14	Kallio	Paikallisesti	MY, luo	MetsäL: kallio
15	Kallio	Paikallisesti	MY, luo	MetsäL: kallio
16	Kallio	Paikallisesti	MY, luo	MetsäL: kallio
17	Kallio	Paikallisesti	MY, luo	MetsäL: kallio
18	Kallio	Paikallisesti	MY, luo	MetsäL: kallio
19	Avoluhta	Paikallisesti	MY, luo	Avoluhta, NT-luontotyyppi
20	Luoto	Paikallisesti	luo, S	Lintuluoto
21	Luoto	Paikallisesti	luo, S	Lintuluoto
22	Korpilaikku	Paikallisesti	MY, luo	Korpi, VU-luontotyyppi
23	METSO	Paikallisesti	MY, luo	Vanhaa kuusivaltaista metsää
24	METSO	Paikallisesti	MY, luo	Vanhaa mäntyvaltaista metsää
25	METSO	Paikallisesti	MY, luo	Vanhaa mäntyvaltaista metsää
26	METSO	Paikallisesti	MY, luo	Vanhaa mäntyvaltaista metsää
27	METSO	Paikallisesti	MY, luo	Vanhaa mäntyvaltaista metsää
28	METSO	Paikallisesti	MY, luo	Vanhaa mäntyvaltaista metsää
29	METSO	Paikallisesti	MY, luo	Vanhaa mäntyvaltaista metsää
30	METSO	Paikallisesti	MY, luo	Vanhaa kuusivaltaista metsää
31	METSO	Paikallisesti	MY, luo	Vanhaa mäntyvaltaista metsää
32	METSO	Paikallisesti	MY, luo	Kalliometsiä
33	Kangaskorpi	Paikallisesti	MY, luo	Uhanalainen luontotyyppi

5.3.2 METSO-kohteet

Alueella on useampia vanhan metsän kuvioita, jotka soveltuvat METSO-ohjelmaan (luokkia I–II). Kuviot ovat pääasiassa kalliomänniköitä, mutta eteläosassa on myös pari kuusivaltaista kuviota. Puusto on iäkästä ja lahopuutakin on paikoin muodostunut runsaasti. METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet ([Syrjänen, K. Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, J., Seppälä, M., Siitonen, J. & Valkeapää, A. 2016](#)) on yksi uusi tapa arvottaa metsiä. METSO-kohteet ja muut arvokkaat kohteet esitetään taulukossa 1. ja kuvan 17. kartalla.

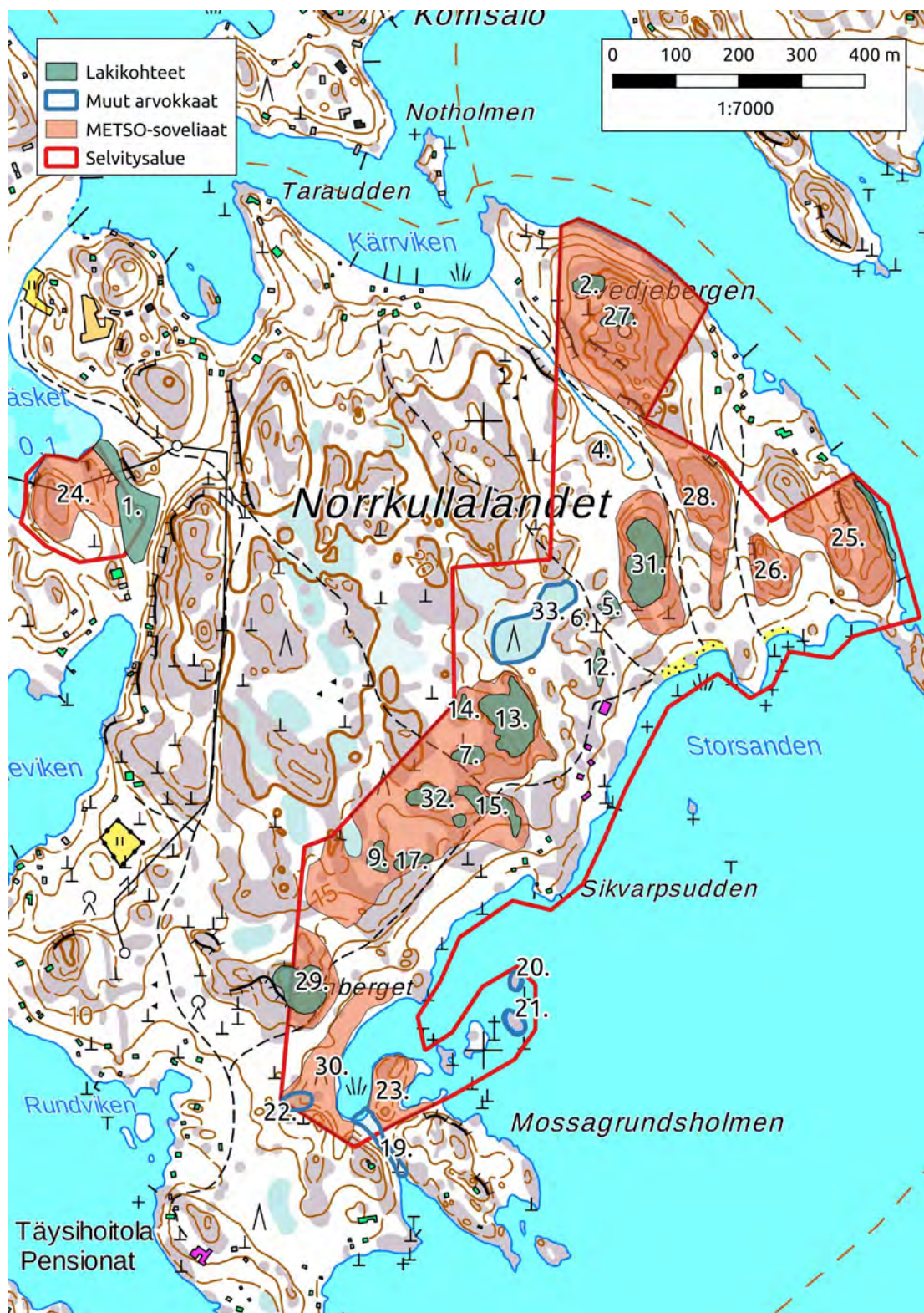
METSO-ohjelma (eli Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma) on vapaaehtoiseen suojeluun perustuva metsien monimuotoisuutta turvaava ohjelma. Mikäli tarjottu metsä hyväksytään METSO-kohteeksi, valtio korvaa metsänomistajalle kustannukset, joita puuntuotannon tulonmenetyksistä ja luonnonhoidosta aiheutuu. Myös kunnat ja seurakunnat voivat tarjota kohteitaan METSOon.

5.3.3. Muut arvokkaat

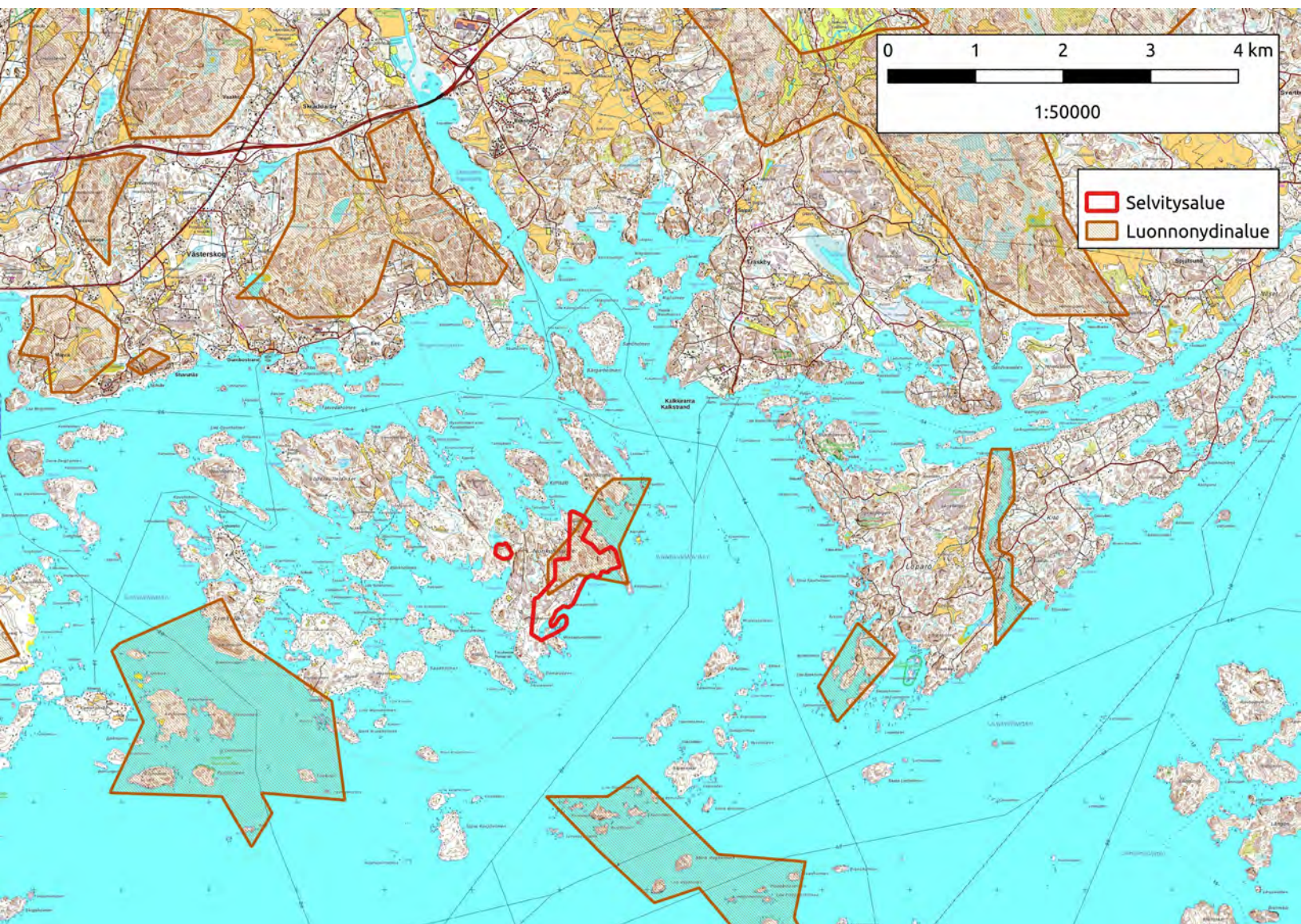
Alueen muita arvokkaita kohteita ovat kaksi luotoa ja eteläosan avoluhta, joka luontotyyppinä luokiteltu silmälläpidettäväksi (NT) Etelä-Suomessa ja pieni korpilaikku, joka on lähinnä ruoho- ja aitokorven tyyppinen. Molemmat korpityypit ovat uhanalaisluokittelussa vaarantuneita (VU). Pohjoisosan länsireunan kangaskorpi rajattiin myös muuksi arvokkaaksi kohteeksi vaikka sen luonnontilaisuus onkin hieman muuttunut. Tarkemmalta tyypiltään kohde on todennäköisimmin puolukkakangaskorpu, jonka uhanalaisuusluokitus on vaarantunut (VU).

Maakuntakaavan selvityksissä alueen pohjoisosa on määritelty yhteinäiseksi luonnonydinalueeksi. Alue esitetään kuvan 18. kartalla.

Siivosen ja Wermundsenin (2006) Sipoon lepakkokartoituksessa Norrkullalandetille on rajattu kaksi tärkeää lepakkoaluetta. Raportin liitekarttaote esitetään kuvassa 19. Selvityksestä ei käy ilmi onko nykyisellä selvitysalueella havainnoitu lepakoita, mitä lajeja on rajausten ulkopuolella mahdollisesti havaittu ja kuinka paljon havainnointiin on käytetty maastotyöaikaa. Ilmeisesti passiividetektoreja ei ole käytetty selvityksessä.

Kuva 17. Kartta selvitysalueen luontokohteista.

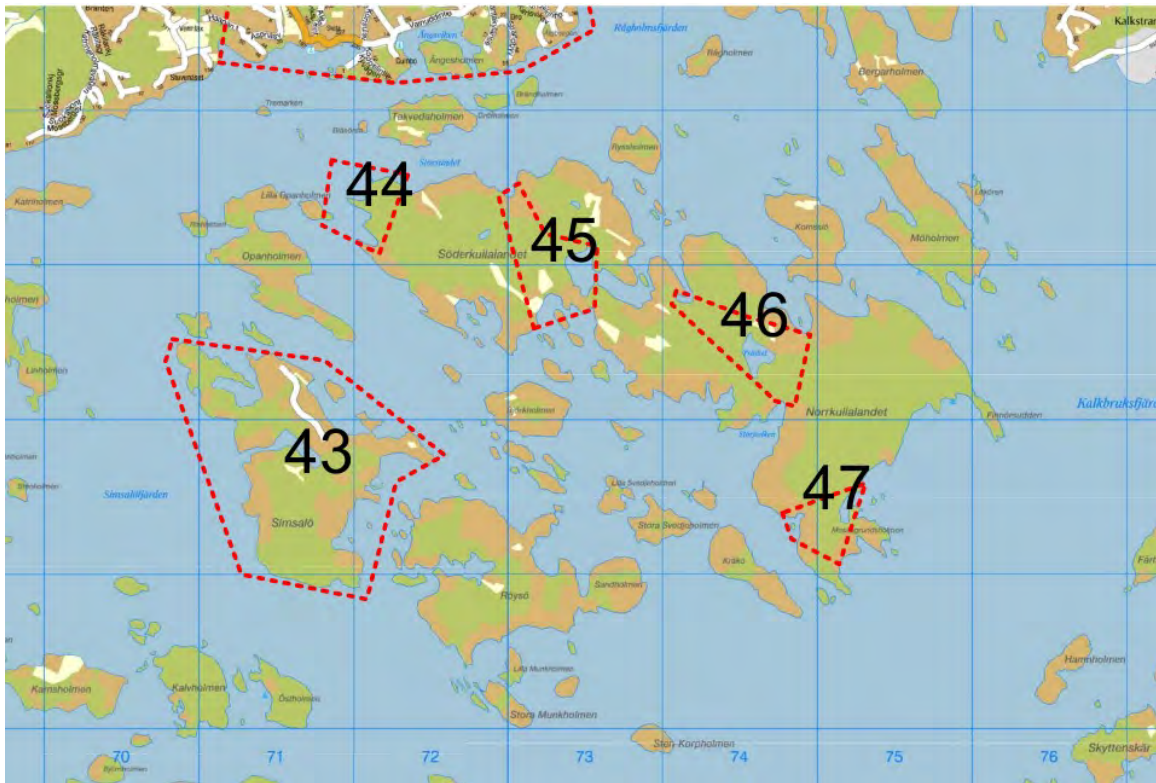
Kuva 18. Maakunnalliset arvokkaat luonnonydinalueet ja selvitysalue.

5.4. Potentiaalinen lajisto ja kohteet

Lepakot

Alueen sijainti lähellä rantaa ja rannassa sekä alueen vanhat metsät, kolopuut sekä se, että alue on pääasiassa valaisematon, tekee siitä potentiaalisen kohteen lepakoille. Alue soveltuu todennäköisesti hyvin lepakoiden ruokailu- ja kauttakulkualueeksi sekä muutonaikaiseksi

kerääntymäalueeksi. Lepakot myös saattavat päivehtiä alueen kolopuissa ja muissa vastaavissa paikoissa kuten linnunpöntöissä, jopa rakennuksissa vaikka ne alueella ovatkin uusia.

Kuva 19. Karttaote lepakoille tärkeistä alueista.

Linnusto

Nyt tehdyn luontoselvityksen ajankohta ja menetit eivät sovellu pesimälinnuston kartoittamiseen, mutta alueella tavattiin muun muassa hömö- ja töyhtötiaisia, jotka ovat viimeisimmässä lintujen uhanalaisuusluokittelussa ([Tiainen ym. 2016](#)) luokiteltu vaarantuneiksi (VU) lajeiksi. Lisäksi havaittiin merkkejä palokärjen ja pohjantikan osalta. Luodoilla oli myös merkkejä lintujen oleskelusta ja muutama vanha pesän pohja.

Viitasammakko

Träsket on potentiaalinen viitasammakon soidinpaikka ja viereinen tervaleppäkorpi potentiaalinen lajin levähdysalue. Teoriassa myös eteläosan poukama ja avoluhta voisivat soveltua lajille, vaikka ovatkin

suoraan yhteydessä mereen.

Direktiivikorennot

Träsket voisi soveltua myös täplälampikorennonle ja toisaalta idänkirsikorennonle lisääntymis- ja levähdyspaikaksi.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET

6.1. Johtopäätökset

Kohteelta vuoden 2018 selvityksissä tehtyjen havaintojen valossa alueella on olemassa jokseenkin merkittäviä ja potentiaalisia luontoarvoja.

Olemassa olevissa tietokannoissa tai kunnan tiedoissa alueelta ei ollut havaintoja tiukasti suojeltujen Luontodirektiivin IV a) liitteen lajeista tai muista uhanalaista lajeista lepakoita lukuunottamatta. Maastoinventoinnin yhteydessä alueella kuitenkin havaittiin vaarantuneeksi luokiteltuja lintulajeja. Alueella on yksi viitasammakolle soveltuva rehevä järvi, joka voi soveltua myös parille luontodirektiin IV a) liitteen sudenkorentolajille.

Paikallisia luontoarvoja edustavat useat löydetty metsälain 10§:n erityisen tärkeät elinympäristöt ja METSO-ohjelmaan soveltuvat vanhat metsät. Lisäksi alueella on

Vesistön läheisyyden ja kolopuiden olemassa olon johdosta alueella on todennäköistä tavata yleisimpiä lepakkolajejamme saalistamassa ja teoriassa ne voivat käyttää päiväpiiloina alueen puunkoloja yms. Lisäksi osa alueesta on jo todettu lepakoille tärkeäksi.

6.2. Suositukset jatkoselvityksistä

Mikäli alueen viitasammakolle ja täplälampi- ja sekä idänkirsikorennoille soveltuvalle kohteelle tai sen läheisyyteen suunnitellaan maankäyttöä muuttavaa toimintaa, suosittelemme lajien selvityksen teettämistä. Rannalla esiintyvänä lajeina viitasammakolla ja sudenkorennoilla voi olla merkitystä rantarakentamisen suunnittelussa.

Kaikki Suomen lepakot kuuluvat niin ikään Luontodirektiivin IV a) liitteen lajeihin ja suositlemme alueelle vähintään kolmen käynnin lepakkokartoituksen laatimista Suomen Lepakkotieteellisen yhdistyksen ohjeiden mukaisesti ([SLTY, 2012](#)). Selvityksessä on suositeltavaa hyödyntää myös passiividetektoreja täydentämään aktiivikartoituksen tuloksia. Tarpeen mukaan lepakkokartoitukseen tulisi liittää mukaan päiväpiilojen inventointia mikäli maankäyttö tai metsätalous voivat vaikuttaa potentiaalsiin päiväpiiloihin (lähinnä kolopuihin tms.) alueella tulevaisuudessa.

Uhanalaisten metsätiaishavaintojen, tikkojen ruokailujälkien ja potentiaalisten lintuluotojen vuoksi suositlemme pesimälinnustokartoitusta, mikäli alueelle osoitetaan muuttuvaa maankäyttöä. Kartoituksen tulisi keskittyä erityisesti uhanalaislajiston ja herkästi häiriintyvien lajien selvittämiseen. Lisätietoa alueen linnustosta voisi saada Tiira-lintutietopalvelun (www.tiira.fi) havainnoista, mutta niiden tarkasteleminen edellyttää lupaa Helsingin seudun lintutieteelliseltä yhdistykseltä Tringa ry:ltä.

Koska alue sijoittuu osittain maakunnalliselle luonnonydinalueelle, on tämä status suositeltavaa huomioida alueen suunnittelussa ja huolehtia verkoston säilyminen ja siihen liittyvät mahdolliset eri lajiston erilaiset tarpeet kulkuyhteyksiin liittyen, jotta suunnittelu palvelee parhaiten lajistoa ja luonnon monimuotoisuuden säilymistä.

6.3. Suositukset maankäyttöön

Suosituksat luontoarvoiltaan rakentamiseen soveltuvista alueista sekä suositus luontoarvoiltaan rakentamisen ulkopuolelle jätettävistä alueista on tarkoituksen mukaisinta suorittaa, kun tiedot pesimälinnuista, lepakoista, viitasammakosta ja direktiivikorennoista sekä luonnonydinalueesta on kerätty ja tulkittu. Tässä vaiheessa alueen suunnittelua voidaan kuitenkin suositella tunnistettujen lakikohteiden sekä muiden arvokkaiden kohteiden rajaamista pois rakentamiselta tai ainakin varautumista siihen, että niiltä voi löytyä lisää luontoarvoja.

LÄHTEET

Kärkkäinen, J. 2008. Saariston ja rannikon osayleiskaava. Luontoarvot. Yhteenveto. 3.3.2008. Sähköinen dokumentti.

Nironen M., Heinonen M., & Routasuo, P. 2004 Sipoon saariston ja rannikon osayleiskaavan luontoselvitys 2003. Sähköinen dokumentti.

Siivonen, Y. & Wermundsen, T. 2006. Sipoon lepakkokartoitus. Sähköinen dokumentti.

SLTY, 2012. Suomen Lepakkotieteellinen yhdistyksen ry:n suositus lepakkokartoituksista luontokartoittajille, tilaajille ja viranomaisille. Sähköinen dokumentti.
[<https://drive.google.com/file/d/0Bz3hJddSq9mMcmtNLUs5dUdwRFU/view>]

Syrjänen, K. Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, J., Seppälä, M., Siitonen, J. & Valkeapää, A. 2016. Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016–2025. Ympäristöministeriö. Maa- ja metsätalousministeriö. Ympäristöministeriön raportteja 17. Helsinki. Sähköinen dokumentti.

Söderman, T. 2003. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. Suomen ympäristökeskus. Ympäristöopas 109. Edita Publishing Oy. Vammalan Kirjapaino Oy.

Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehikoinen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. 2016: Suomen lintujen uhanalaisuus 2015 –The 2015 Red List of Finnish Bird Species. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 49 s.

Väre, S. 2002. Ekologinen verkosto Itä-Uudenmaan liiton alueella. Itä-Uudenmaan liitto. Julkaisu 74. Sähköinen dokumentti ja paikkatietoaineistot.

LIITTEET

Sähköinen paikkatietoaineisto.